

Nota Waardering en afschrijving vaste activa

(WAVA)

2019

INHOUD

1.	Inleiding.....	3
2.	Doelstelling	3
3.	Wettelijke kaders	4
4.	Samenvatting uitgangspunten.....	5
5.	Activeren van investeringen	6
	5.1 Activeren.....	6
	5.2 Immateriële vaste activa.....	6
	5.3 Materiële vaste activa	7
	5.4 Financiële vaste activa	7
6.	Afschrijvingen.....	8
	6.1 Afschrijvingsbeleid	8
7.	Waardering van materiële vaste activa	10
	7.1 Restwaarde	10
	7.2 Toerekening van rente.....	10
	7.3 Toerekening indirecte kosten	10
	7.4 Kapitaallasten vaste activa	10
8.	Instrumenten.....	11
	8.1 Algemeen	11
	8.2 Concerninvesteringsplan	11
	8.3 Staat van vaste activa.....	13
9.	Planning en Control cyclus.....	14
	 Bijlage 1 Standaard-afschrijvingstermijnen	15
	Bijlage 2 Stellige uitspraken Commissie BBV	17
	Bijlage 3 Overzicht algemene benodigdheden / gebruiksgoederen	18
	Bijlage 4 Bestaande regelgeving.....	19
	Bijlage 5 Begrippen en definities	23

1. Inleiding

De nota waardering, activering en afschrijving van vaste activa, kortweg WAVA, is een geactualiseerde nota die uitvoering geeft aan artikel 8 van de Financiële verordening van de gemeente Gouda. Deze nota geeft de kaders aan voor het administratief handelen, vanaf het moment dat de gemeenteraad heeft besloten over investeringsbudgetten en de bijbehorende uitgaven heeft geautoriseerd.

De geactualiseerde nota sluit aan bij de huidige inzichten van de commissie BBV zoals vastgelegd in de notitie Materiele vaste activa (december 2017) en de Financiële verordening 2018.

Deze nota is op 10-07-2019 door de gemeenteraad vastgesteld en in werking getreden. De nieuwe Nota Waardering en Afschrijving Vaste Activa is van toepassing vanaf begrotingsjaar 2019. Aangezien feitelijk geen sprake is van nieuwe regels, levert de vaststelling in de loop van een jaar geen administratieve aanpassingen met zich mee.

2. Doelstelling

De doelstellingen van deze nota zijn het formuleren van beleid en vastlegging van uniforme regels voor:

- Beschikbaar stellen van kredieten
- Waardering van activa
- Investerings
- Afschrijvingen
- Kapitaallasten
- Afsluiten van kredieten

De uitgangspunten voor het financieel kader zijn vastgelegd in het coalitieakkoord 2018-2022. De sturing van de financiële positie van de gemeente Gouda wordt langs drie invalshoeken vormgegeven:

1. een sluitende meerjarenbegroting (exploitatie);
2. een adequate reservepositie (weerstandsvermogen) en
3. een solide schuldpositie (leningen).

Met deze nota wordt vastgelegd hoe de gemeente omgaat met kapitaalgoederen. Dit geeft helderheid wanneer investeringsbeslissingen aan de orde zijn. Inzet van gemeentelijke middelen voor investeringen leidt tot opwaartse druk op de omvang van de schuldpositie. Ook volgt een opwaartse druk op de omvang van de lasten in de meerjarenbegroting a.g.v. de aanverwante kapitaallasten.

De nota is een kader, waarvan indien nodig kan worden afgeweken. In dergelijke gevallen wordt bij het investeringsvoorstel de raad om instemming gevraagd.

Afwijkingen die specifiek gelden voor de gemeente Gouda worden in de nota aangehaald.

3. Wettelijke kaders

De Nota WAVA is primair bedoeld als kaderstellend instrument voor de raad. De nota is een uitwerking van artikel 212 van de Gemeentewet, het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de Financiële verordening gemeente Gouda 2018. De financiële verordening bevat in elk geval de “regels voor waardering en afschrijving van activa”. De Financiële verordening 2019 gemeente Gouda is vastgesteld door de gemeenteraad op 7 november 2018.

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) stelt wettelijke regels met betrekking tot gemeentefinanciën. De artikelen 59 tot en met 65 van het BBV bevatten regels voor waardering, activering en afschrijving van vaste activa (zie bijlage 4).

Met het oog op de juiste interpretatie van de BBV-regels doet de commissie BBV stellige uitspraken. Gemeenten zijn verplicht zich aan de stellige uitspraken te houden. Daarnaast doet de commissie BBV aanbevelingen en publiceert een vraag- en antwoordrubriek op haar website. De stellige uitspraken zijn terug te vinden in bijlage 2.

Artikel 8 van de Financiële verordening bepaalt dat het college van burgemeester en wethouders de nota Waardering, activering en afschrijving van vaste activa (WAVA) aanbiedt ter behandeling en vaststelling door de raad. Voor de exacte afschrijvingstermijn per actief stelt het college van burgemeester en wethouders een detailtabel vast en verstrekt deze ter informatie aan de raad. Deze tabel is terug te vinden in bijlage 1.

Hardheidsclausule

Voorstellen tot afwijking van de bepalingen in deze nota en overige niet beschreven of onvoorziene situaties worden vooraf ter goedkeuring aan de raad worden voorgelegd.

4. Samenvatting uitgangspunten

1. Kosten van het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio kunnen worden geactiveerd voor een periode die maximaal gelijk is aan de periode van de (nieuwe) geldlening.
2. Kosten voor onderzoek en ontwikkeling niet activeren.
3. Bijdragen aan activa in eigendom van derden, indien is voldaan aan de voorwaarden van artikel 61 BBV, activeren.
4. Investeringskosten met een levensduur van twee jaar of minder en/of een aanschafwaarde lager dan € 10.000, niet activeren, maar ineens ten laste van de exploitatie te brengen. Grensbedrag van gelijksoortige investeringen is € 25.000 op jaarbasis. Investeringskosten in effecten, gronden en terreinen worden altijd geactiveerd.
5. Ambtelijke voorbereidingskosten, voor zover zij deel uitmaken van het investeringsvoorstel, en overige voorbereidingskosten activeren. De uren worden via tijdschrijven verantwoord.
6. Bij de vervaardigingsprijs van investeringen wordt rekening gehouden met een redelijk deel van de indirecte kosten, met rente wordt geen rekening gehouden, over het tijdvak dat aan vervaardiging van het actief kan worden toegerekend. Een uitzondering hierop zijn de bouwgronden in exploitatie waar indirecte kosten en rente wel worden geactiveerd.
7. De afschrijvingstermijnen hanteren zoals opgenomen in bijlage 1.
8. Lineair afschrijven van activa met uitzondering van woonruimten en gebouwen. Deze worden annuïtair afgeschreven.
9. Bij wijziging van omslagrente worden de kapitaallasten van de initieel annuïtair afgeschreven activa voor de rentecomponent aangepast, de afschrijving blijft ongewijzigd. Hierdoor wordt die activa voortaan progressief afgeschreven.

5. Activeren van investeringen

5.1 Activeren

Onder het activeren van investeringen wordt verstaan het vastleggen van vermogen in objecten, waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt. De investeringen worden op de balans verantwoord. De lasten voortvloeiende uit de investeringen, zoals onderhoud, afschrijvingen, toegerekende rente, verzekeringen, worden gerekend tot de jaarlijkse exploitatielasten

In het BBV (artikel 33) wordt bij de vaste activa onderscheid gemaakt in:

1. Immateriële vaste activa
2. Materiële vaste activa
3. Financiële vaste activa

5.2 Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa bestaan uit:

- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor het realiseren van een bepaald actief;
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden.

5.2.1 Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio

Het verschil tussen het schuldbedrag en het uitgekeerde bedrag, het (dis)agio, kan naar keuze al dan niet worden geactiveerd. Indien het (dis)agio wordt geactiveerd vindt afschrijving plaats conform artikel 64 lid 4. Hierin is bepaald dat de afschrijvingsduur van de kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo agio en disagio, maximaal gelijk is aan de looptijd van de lening. Daarbij opgemerkt dat in de toelichting op het BBV wordt geadviseerd om de kosten van het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio niet te activeren, maar in het jaar waarin ze worden gemaakt in één keer ten laste van het eigen vermogen te brengen (exploitatielast in de jaarrekening).

In Gouda geldt voor het activeren van deze kosten dat, indien een lening wordt afgelost onder betaling van een boeterente én een nieuwe lening ter herfinanciering van de afgeloste lening wordt aangetrokken, de kosten (inclusief boeterente) verbonden aan het afsluiten de nieuwe lening, worden geactiveerd voor een periode die maximaal gelijk is aan de periode van de nieuw af te sluiten geldlening.

5.2.2 Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor het realiseren van een bepaald actief

Kosten van onderzoek en ontwikkeling zijn immateriële kosten. Het activeren van immateriële kosten leidt tot bijkomende (rente-)lasten en daarmee uiteindelijk tot hogere exploitatielasten zonder dat daar een voordeel of een materieel bezit tegenover staat. Daarom is het van belang zorgvuldig af te wegen hoeveel immateriële kosten redelijkerwijs tot de kostprijs van het actief kunnen worden gerekend. De toevoeging in de BBV-regel 'voor het realiseren van een bepaald actief' is hier essentieel. De vooronderzoeken in de voorbereidende fasen leiden tot een definitief 'go-or-no-go' moment waarop het bestuurlijk besluit valt om over te gaan tot de realisatie van een bepaald actief van een bepaalde omvang en kwaliteit en voor het verleende krediet.

Immateriële kosten voor het realiseren van een bepaald actief in eigendom van de gemeente, worden in Gouda geactiveerd vanaf het moment dat het investeringsbudget is vastgesteld door de gemeenteraad.

Immateriële kosten in de fase(n) daarvóór worden niet geactiveerd. Op basis van een onderbouwd voorstel kan de gemeenteraad hier anders over besluiten.

5.2.3 Bijdragen aan activa in eigendom van derden

In het BBV artikel 61 staan de volgende voorwaarden: Bijdragen aan activa in eigendom van derden kunnen worden geactiveerd als:

- a. er sprake is van een investering door een derde;
- b. de investering bijdraagt aan de publieke taak;
- c. de derde zich heeft verplicht tot het daadwerkelijk investeren, op een wijze zoals is overeengekomen en
- d. de bijdrage kan worden teruggevorderd als de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden in Gouda niet geactiveerd, maar rechtstreeks ten laste van het resultaat gebracht.

5.3 Materiële vaste activa

Materiële vaste activa (MVA) zijn de materiële bezittingen van de gemeente, die langdurig worden gebruikt voor beleidsrealisatie en bedrijfsvoering. De gemeente heeft het economisch eigendom. Enkele voorbeelden zijn het gemeentehuis, scholen, bedrijfsauto's, computers, rioleringen en sportvelden. In het BBV (artikel 35) wordt onderscheid gemaakt tussen MVA met een economisch nut en MVA in openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

5.3.1 MVA met een economisch nut

MVA hebben een economisch nut als ze verhandelbaar zijn (er een markt voor is) en/of als ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Als ter bestrijding van kosten rechten of een heffing kan worden geïnd, dan spreken we van materiële vaste activa met een economisch nut. Dat een gemeente ervoor kan kiezen ergens geen of geen kostendekkend tarief voor te heffen, is niet relevant voor de vraag of een actief economisch nut heeft. Dit betekent onder andere dat alle gebouwen een economisch nut hebben; er is immers een markt voor gebouwen. Een vergelijkbare redenering geldt voor de verhandelbaarheid.

5.3.2 MVA met een maatschappelijk nut

Het criterium 'maatschappelijk nut' is niet hetzelfde als 'maatschappelijke functie'. Dat laatste geldt voor het overgrote deel van het gemeentelijk bezit. Voor de duidelijkheid hanteert het BBV in geval van maatschappelijk nut de extra toevoeging 'in de openbare ruimte'. MVA in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut genereren geen inkomsten, maar vervullen wel duidelijk een publieke taak. Het betreft investeringen in bijvoorbeeld wegen, water en groenvoorzieningen.

5.4 Financiële vaste activa

Financiële vaste activa kennen volgens het BBV de volgende indeling:

1. kapitaalverstrekkingen aan: gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen en overige verbonden partijen;
2. langlopende leningen aan openbare lichamen, woningcorporaties, deelnemingen en overige verbonden partijen;
3. overige langlopende leningen en
4. overige uitzettingen met een looptijd van 1 jaar of langer,

Leningen die aan derden worden verstrekt, worden gewaard en op de balans opgenomen tegen de nominale waarde. De belangen in gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen, evenals effecten worden gewaardeerd tegen de kostprijs.

6. Afschrijvingen

Bij investeringen met meerjarig nut spreiden we de kosten van aanschaf of vervaardiging gelijkmatig over de levensduur van het object. Daarvoor is het nodig deze kosten te activeren. Activeren doen we door de kosten van een investering niet in één keer ten laste van het resultaat te brengen, maar als een bezit op de balans te presenteren. Het overeenkomstig object wordt over de jaren minder waard als gevolg van veroudering en/of slijtage. Deze waardevermindering komt tot uiting in de afschrijvingstermijn (zie bijlage 1).

Met ingang van 2017 worden alle investeringen geactiveerd (BBV, artikel 59 lid 1). In afwijking hiervan worden kunstvoorwerpen met een cultuur-historische waarde niet geactiveerd (BBV, artikel 59 lid 2).

6.1 Afschrijvingsbeleid

In de financiële verordening artikel 212 Gemeentewet zijn de regels opgenomen voor de waardering en afschrijving van activa, de zogenoemde 'waarderingsgrondslagen'; deze worden hieronder verder beschreven.

Sinds 2002 hanteert de gemeente het afschrijvingsbeleid en rentetoerekening, zoals is beschreven in deze nota.

Nieuw ten opzichte van de eerder genoemde nota is de afschrijvingstermijn voor vernieuwbouw. Dit begrip komt voort uit het Integraal Huisvestingsplan (hierna te noemen het IHP). Het IHP heeft als uitgangspunt dat renovatie een volwaardig en in een aantal gevallen een beter of duurzamer alternatief is voor nieuwbouw. Renovatie is daarbij een integrale levensduurverlengende ingreep in het gebouw, waarmee de levensduur van het gebouw met 40 jaar wordt verlengd en in de plaats komt van vervangende nieuwbouw.

De nota waardering en afschrijving vaste activa van de gemeente Gouda gaat uit van een afschrijvingstermijn voor renovatie van 20 jaar terwijl het IHP uitgaat van 40 jaar. Aan de raad wordt voorgesteld om voor investeringen onderwijshuisvesting IHP de afschrijvingstermijn voor renovatie aan te passen naar 40 jaar. Deze bepaling is terug te vinden in bijlage 1.

Voor de overige gebouwen wordt dit begrip ook toegevoegd aan de afschrijvingstabel.

6.1.1 Grensbedrag investeringen

Uit het oogpunt van het in de hand houden van de administratieve lasten beveelt de commissie BBV aan in haar notitie Kapitaalgoederen 2007, bij 'omvangcriterium' om een ondergrens te hanteren in termen van minimumbedrag en/of minimale levensduur. Voor de gemeente Gouda is deze ondergrens bepaald op € 25.000 (netto investeringsbedrag).

6.1.2 Afschrijvingstermijnen

De afschrijvingstermijnen van de verschillende soorten activa, zoals we die in Gouda hanteren, zijn opgenomen in een afschrijvingstabel die in bijlage 1 zijn opgenomen. Het BBV schrijft niet voor welke termijnen gelden voor welke activa.

Het BBV zegt wel dat de afschrijvingstermijn overeen moet komen met de verwachte economische en/of technische levensduur. Voor de meeste objecten, zoals bijvoorbeeld gebouwen en vervoersmiddelen, wordt met 'economische levensduur' bedoeld de gemiddelde of verwachte gebruiksduur.

Bij sommige activa is de gebruiksduur niet in jaren uit te drukken. Dat is bijvoorbeeld het geval met wegen. Eenmaal aangelegd worden ze in principe blijvend in stand gehouden. Daarbij maakt het nogal wat uit hoe intensief een weg gebruikt wordt en of er veel zwaar verkeer overheen gaat.

6.1.3 Componentenbenadering

De componentenbenadering is een afschrijvingsmethode voor vaste activa die uit meerdere onderdelen is samengesteld. De samenstellende delen gaan niet allemaal even lang mee. Daarom staat het BBV toe een actief onder te verdelen in componenten, waarbij elke component een andere afschrijvingstermijn krijgt.

De componentenbenadering wordt bijvoorbeeld toegepaste bij een bedrijfsauto met hefinstallatie. Door intensief gebruik is de hefinstallatie eerder aan vervanging toe dan de auto. Een ander voorbeeld is de liftinstallatie in een gebouw.

De commissie BBV doet de aanbeveling om de componentenbenadering en de daarbij behorende splitsing van activa in verschillende eenheden uit praktische overwegingen te beperken.

De gemeente Gouda is terughoudend bij het toepassen van de componentenbenadering vanwege de extra administratieve lasten. De componentenbenadering wordt wel toegepast bij de kunstgrasvelden en bij het activeren van gebouwen. De componentenmethode is bijvoorbeeld toegepast bij het Huis van de Stad en bij de aanleg van kunstgrasvelden.

7. Waardering van materiële vaste activa

Met 'waardering' bedoelen we hier het bepalen van de administratieve waarde van een object. De waarde van een object is de prijs die betaald is voor de aankoop of de kosten om het zelf te vervaardigen. Op de oorspronkelijke waarde vindt jaarlijks afschrijving plaats die parallel loopt met de waardedaling door veroudering en slijtage. Deze afschrijving wordt in mindering gebracht op de oorspronkelijke waarde. Het saldo van de oorspronkelijke waarde minus de afschrijvingen is in de jaarrekening terug te vinden aan de activa-zijde van de balans.

7.1 Restwaarde

De commissie BBV heeft de aanbeveling gedaan om in de financiële verordening of de uitwerking daarvan de uitgangspunten over de handelswijze betreffende de restwaarde aan te geven. De restwaarde is de geschatte waarde van een activum aan het eind van de gebruiksstermijn. Deze omvat de verwachte opbrengstwaarde die na de gebruiksstermijn nog gerealiseerd kan worden, verminderd met de verwachte te maken kosten voor verwijdering of vernietiging van het activum.

Aangezien activa worden gebruikt en gedurende de afschrijffperiode technisch en economisch slijten en verouderen, wordt in de praktijk naar een boekwaarde van nihil afgeschreven.

Dit uitgangspunt wordt gehanteerd vanwege de grote mate van onzekerheid rond het bepalen van de verwachte restwaarde. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de bouw van een nieuwe school. Niemand kan voorspellen hoe het onderwijs eruit ziet over 40 jaar. Klassikaal onderwijs in de huidige vorm bestaat dan mogelijk niet meer. Het afschrijven met een restwaarde zadelt de toekomstige generatie in dat geval op met een financieel probleem.

Daarnaast wordt aan een activum in totaal meer rente toegerekend als afgeschreven wordt met een restwaarde. Immers, de boekwaarde komt nooit uit op nihil. Hierdoor ontstaat een hogere financiële last.

De gemeente Gouda stelt de restwaarde van activa daarom op nihil. De enige uitzondering die hierop is gemaakt is de parkeergarage aan de Burgemeester Jamessingel.

7.2 Toerekening van rente

Als en voor zover sprake is van vervaardiging, wordt rente aan een actief toegerekend. Het hierbij te hanteren rentepercentage is gelijk aan de rekenrente die wordt gehanteerd voor de berekening van de rentecomponent van de kapitaallasten.

Bij de voorcalculatoire bepaling van de omvang van het toe te rekenen rentebedrag wordt aangenomen dat het beschikbare investeringsbedrag gemiddeld over het jaar wordt uitgegeven, zodat op voorhand een half jaar rente wordt toegerekend.

Op basis van het werkelijk in enig jaar uitgegeven investeringsbedrag wordt het rentebedrag nagecalculeerd, uitgaande van een gemiddelde besteding in het afgelopen jaar. Als en voor zover een in uitvoering zijnde investering een boekwaarde per 1 januari heeft, zal over het bedrag van de boekwaarde een vol jaar rente worden toegerekend.

7.3 Toerekening indirecte kosten

Artikel 63 van het BBV luidt als volgt: 'In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend.' Doordat de meeste eigen (interne) organisatiekosten zich via de kostenplaats afwikkelen op een algemene (beleids)kostendrager en daarmee reeds dekking hebben, worden deze niet in de vervaardigingsprijs opgenomen. Tenzij bij de investeringsbudgetaanvraag duidelijk is gemaakt dat aanvullende eigen kosten worden gemaakt en dat deze niet op een andere wijze budgettair worden gedekt.

7.4 Kapitaallasten vaste activa

In het eerste jaar nadat een investering gereed is gekomen en in gebruik wordt genomen, worden de kapitaallasten (afschrijving en rentekosten) ten laste van de exploitatierekening gebracht. Voor het bepalen van de afschrijvingskosten wordt de in bijlage 1 opgenomen tabel gebruikt. De waarde van de investering zoals opgenomen in de balans wordt verminderd met het afschrijvingsbedrag. Voor het bepalen van de rentekosten wordt op basis van de boekwaarde die een investering op 1 januari heeft de rentekosten bepaald (er wordt een vol jaar rente toegerekend).

8. Instrumenten

8.1 Algemeen

In het Concerninvesteringsplan (CIP) worden de investeringen opgenomen die de gemeente de komende jaren gaat realiseren. Het CIP maakt deel uit van de programmabegroting.

In de Staat van vaste activa staan de geactiveerde uitgaven. Het gaat dan om de daadwerkelijk gerealiseerde¹ uitgaven.

In dit hoofdstuk worden doel en werkwijze rondom het CIP en de Staat van vaste activa nader uitgewerkt.

8.2 Concerninvesteringsplan

8.2.1 Doel

Het doel van het Concerninvesteringsplan (CIP) is:

- onderbouwing van een deel van de meerjarenbegroting (de kapitaallasten van de op het CIP opgenomen investeringen zijn verwerkt in de meerjarenbegroting);
- een besluitvormingsdocument voor de raad ten behoeve van de autorisatie van de investeringsaanvragen.

8.2.2 Rubricering

Ten behoeve van de besluitvorming worden de investeringen als volgt gerubriceerd:

- nieuwe investeringen;
- vervangingsinvesteringen;
- zelfdekkende investeringen (leges/heffingen etc.).

8.2.3 Werkwijze

a. Kaderstelling

Zoals aangegeven is het CIP de onderbouwing van de kapitaallasten die in de meerjarenbegroting zijn opgenomen². De werkwijze met betrekking tot het CIP sluit dan ook aan bij de werkwijze die voor de rest van de begroting wordt gehanteerd. In de voorjaarnota worden de kaders aangegeven (inhoudelijk en financieel) voor de meerjarenbegroting. Daaruit komt naar voren hoeveel financiële ruimte er is (voor kapitaallasten of andere budgetten) en aan welke onderwerpen deze ruimte besteed moet worden.

b. Aanpassen van het CIP

Voorstellen voor aanpassing van het CIP (aanpassen van bestaande investeringen, opvoeren nieuwe investeringen of verwijderen investeringen) worden afgewogen bij de behandeling van de programmabegroting of een begrotingswijziging. Deze worden daarbij samen met andere voorstellen voor aanpassing van de begroting afgezet tegen de inhoudelijke en financiële kaders.

Voorstellen voor aanpassing van het CIP bevatten in ieder geval het verwachte beginjaar en eindjaar van de investering en de hoogte van het investeringsbudget. Als één van deze onderdelen verandert, is in principe een aanpassing van het CIP nodig.

Met de vaststelling van de begroting of begrotingswijziging wordt ook het aangepaste CIP vastgesteld als onderbouwing bij de begroting. De investeringsbudgetten uit de eerste jaarschijf van het aangepaste CIP zijn daarmee dan door de raad geautoriseerd.

¹ Zowel investeringen die gereed zijn als investeringen die nog niet geheel gereed zijn.

² De begrote kapitaallasten omvatten ook de nog in het jaar voorafgaande aan het begrotingsjaar af te ronden investeringsbudgetten. Doordat de feitelijke bepaling van de kapitaallasten plaatsvindt op basis van de jaarrekening (eindbalans voorgaand jaar) zal er altijd een verschil zitten tussen de begrote en werkelijke kapitaallasten. Dit verschil wordt na vaststelling van de jaarrekening gecorrigeerd door middel van een begrotingswijziging.

c. Openen Investeringsbudget

Van iedere investering wordt een apart investeringsvoorstel gemaakt die door de bevoegde autoriteit wordt geautoriseerd (investeringsbudgetopening). Daarbij is de werkwijze als volgt:

- als het gevraagde investeringsbedrag gelijk is aan hetgeen in het CIP is opgenomen:
 - nieuwe investeringen: autorisatie door college³;
 - vervangingsinvesteringen, waarvan de kapitaallasten op een kostenplaats van een afdeling worden verantwoord: autorisatie door diensthoofd;
 - vervangingsinvesteringen, waarvan de kapitaallasten niet op een kostenplaats van een afdeling worden verantwoord, maar direct op een product: autorisatie door directie;
 - zelfdekkende investeringen: autorisatie door college³;
- als het investeringsbedrag hoger is dan hetgeen in het CIP is opgenomen is er sprake van een gewenste tussentijdse wijziging van het CIP. Daarvoor geldt hetgeen onder d) staat.

In het CIP is per investering opgenomen in welk jaar besluitvorming (autorisatie) heeft plaatsgevonden dan wel kan plaatsvinden (voor nog niet geautoriseerde investeringsbudgetten), dit is het zogenaamde CIP-jaar. Dit is in feite het jaar waarop begonnen kan worden met de investering.

d. Tussentijdse aanpassing CIP

Alle gewenste aanpassingen van het CIP worden afgewogen bij de eerstvolgende begrotingswijziging. Na de besluitvorming over die begrotingswijziging kan worden gestart met de investering.

e. Afsluiten investeringsbudget

Aan het eind van een jaar worden alle investeringsbudgetten afgesloten, die volgens het CIP dat jaar als eindjaar hebben. Stel bijvoorbeeld dat een investering loopt vanaf 2018 met als verwachte einddatum 2022. Deze investering wordt op het concerninvesteringsplan dan vermeld met 2022 als eindjaar. Het bijbehorende investeringsbudget zal dan in principe in 2022 worden afgesloten. Als het investeringsbudget nog niet afgesloten kan worden moet een goede toelichting worden gegeven waarom is afgeweken van de planning. Als op basis hiervan blijkt dat het eindjaar aangepast moet worden, wordt dit als voorstel voor aanpassing van het CIP afgewogen in de begrotingswijziging naar aanleiding van de jaarrekening. Vanzelfsprekend is het van belang dat de planning in het CIP steeds actueel is. Ook voor dit aspect geldt dat aanpassingen in het CIP kunnen worden afgewogen bij de eerstvolgende begrotingswijziging.

Als bij afsluiting een over- of onderschrijding van het investeringsbudget heeft plaatsgevonden wordt hierover verantwoording afgelegd. Bij een onderschrijding van het investeringsbudget vloeit het restant terug naar de algemene middelen.

f. Vervangingsinvesteringen

Vervangingsinvesteringen (na gehele afschrijving van de eerdere investering) worden geraamd in het CIP. Ook hierbij wordt aangegeven in welk jaar gestart gaat worden met de vervanging. Dit is minimaal het jaar waarin de laatste afschrijving van de eerdere investering plaatsvindt, maar kan ook later plaatsvinden.

Om de vervangingsinvesteringen zo goed mogelijk te ramen wordt jaarlijks voorafgaand aan de begroting een overzicht gemaakt van de investeringen die in de eerstvolgende vier jaren de laatste afschrijving hebben. Op basis daarvan kunnen dan voorstellen voor aanpassing van het CIP (opvoeren van vervangingsinvesteringen) worden gedaan voor de begroting.

g. Autorisatie grondexploitaties.

Investeringen in grondexploitaties kennen een eigen dynamiek en vallen qua besluitvorming buiten de hiervoor genoemde werkwijze. Deze uitgaven worden opgenomen onder de post "voorraden" op de balans. Daarmee worden ze niet tot de vaste activa gerekend en leiden niet tot kapitaallasten.

³ De autorisatie is op grond van de Regeling Budgethouderschap gemandateerd aan de portefeuillehouder tenzij hierover anders is besloten.

8.3 Staat van vaste activa

8.3.1 Doel

Het doel van de Staat van vaste activa is:

- het registreren van de vaste activa waarmee de balanspost kan worden gespecificeerd en inzicht ontstaat in de actuele boekwaarde;
- de basis voor de berekening van de kapitaallasten en de verdeling van deze kapitaallasten aan de kostendragers en/of kostenplaatsen.

8.3.2 Werkwijze

Bij de jaarrekening worden de gerealiseerde investeringsuitgaven overgebracht vanuit het CIP naar de Staat van vaste activa. In de Staat van vaste activa wordt jaarlijks de nieuwe boekwaarde berekend. De nieuw berekende boekwaarde is de basis voor de balansspecificatie en de berekening van de kapitaallasten van het volgend begrotingsjaar (voor die investeringsprojecten die gereed zijn).

Doordat er sprake is van lineaire afschrijving zal de bijbehorende rentelast van het individuele actief steeds verder afnemen. Daarmee zullen de kapitaallasten van dit actief eveneens van jaar tot jaar afnemen.

9. Planning en Control cyclus

Zoals aangegeven bij de werkwijze met betrekking tot het CIP is het aanpassen en het vaststellen van het CIP integraal onderdeel van de planning en control cyclus. Samenvattend:

- De aanpassingen van het CIP en de daarmee samenhangende kapitaallasten worden hetzelfde behandeld als aanpassingen van exploitatiebudgetten. De kapitaallasten lopen net als de exploitatiebudgetten mee in het geactualiseerde meerjarenperspectief. Het CIP is een onderbouwing van de kapitaallasten.
- In het CIP is per investering opgenomen in welk jaar besluitvorming (autorisatie van investeringsbudgetten) heeft plaatsgevonden dan wel plaats gaat vinden (voor nog niet geautoriseerde investeringsbudgetten), dit is het zogenaamde CIP-jaar. Dit is in feite het jaar waarop begonnen kan worden met de investering. Tevens is per investering aangegeven in welk jaar de investering gereed is. Dit jaar is van belang in verband met de toerekening van de kapitaallasten. Immers het jaar na gereed komen van de investering worden kapitaallasten toegerekend. Op het moment dat een investering later gereed is, betekent dit dat in de meerjarenbegroting een aanpassing moet plaatsvinden (de kapitaallasten komen dan een jaar later in de exploitatiebegroting). Het is dus van belang om te zorgen dat de investering op tijd gereed is en als dit niet het geval is dit tijdig aan te geven zodat verwerking in de begrotingswijziging kan plaatsvinden.

Bijlage 1 Standaard-afschrijvingstermijnen

aantal jaren

Agio en Disagio en kosten (her)financiering

- de afschrijvingstermijn is maximaal gelijk aan de termijn van de (nieuw) af te sluiten geldlening
(NIEUW TOEGEVOEGD)

Automatisering (hardware en software)

- aanschaf hardware 5
- aanschaf software, inclusief de eenmalige kosten voor een gebruiksrecht van onbepaalde duur 5
- aanschaf mobiele telefoons 3

Begraafplaatsen

- aanleg 40
- overige voorzieningen 20

Bruggen, viaducten, duikers, tunnels, enz.

- nieuwbouw 40
- overige voorzieningen 10

Gebouwen

- nieuwbouw 40
- levensduurverlengende renovatie grotendeels van steen 20
- overige voorzieningen 15
- vernieuwbouw van gebouwen (NIEUW TOEGEVOEGD) 40

Scholen

- nieuwbouw 40
- uitbreiding van school 40
- levensduurverlengende renovatie grotendeels van steen 20
- vernieuwbouw van scholen (NIEUW TOEGEVOEGD N.A.V. RAADSBESLUIT IHP) 40

Onderwijs

- 1e inrichting OLP, meubilair 15
- noodlokalen: afschrijvingstermijn afhankelijk van gebruiksduur (NIEUW TOEGEVOEGD)

Gronden

- op gronden vindt geen afschrijving plaats

Haven-, sluis en kadewerken

- nieuwbouw 40
- renovatie (nieuwe situatie) 20
- beschoeiing 20

Installaties, machines

10

Molens

25

Openbare verlichting

20

(landschaps)park, aanleg

40

Parkeren

- aanleg terreinen 25
- parkeermeters, automaten etc. 10

Standaard afschrijvingstermijnen (vervolg)

	aantal jaren
Riolering	
- aanleg/vervanging riolering	40
- mechanische installaties	15
- elektrotechnische installaties	10
- gemalen	25
Speelterreinen	10
Sportterreinen	
- gronden	geen afschrijving
Sportvelden:	
- grasvelden 1 ^e aanleg <i>(NIEUW TOEGEVOEGD N.A.V. 1^e BEGROTINGSWIJZIGING 2014-2017)</i>	15
- Kunstgrasvelden:	
o bovenlaag kunstgrasveld <i>(NIEUW TOEGEVOEGD N.A.V. 1^e BEGROTINGSWIJZIGING 2014-2017)</i>	12
o onderlaag kunstgrasveld <i>(NIEUW TOEGEVOEGD N.A.V. 1^e BEGROTINGSWIJZIGING 2014-2017)</i>	30
o drainage (kunst-) grasveld <i>(NIEUW TOEGEVOEGD N.A.V. 1^e BEGROTINGSWIJZIGING 2014-2017)</i>	20
- asfalt <i>(NIEUW TOEGEVOEGD N.A.V. 1^e BEGROTINGSWIJZIGING 2014-2017)</i>	15
- hekwerk sportvelden <i>(NIEUW TOEGEVOEGD N.A.V. 1^e BEGROTINGSWIJZIGING 2014-2017)</i>	20
Straten/pleinen/wegen	
- aanleg	40
- renovatie (nieuwe situatie, waaronder tevens ophoging wordt verstaan)	20
- verkeersregelinstallaties	15
- terreinmeubilair en bebording	10
Voertuigen	8
Zonnepanelen <i>(NIEUW TOEGEVOEGD)</i>	20

Bijlage 2 Stellige uitspraken Commissie BBV

1. Software als afzonderlijk actief valt onder de materiële vaste activa, als bedoeld in artikel 35 lid 1a BBV (investeringen met een economisch nut).
2. Gebruiksrechten op software voor onbepaalde duur, die in één keer in rekening worden gebracht vallen onder de materiële vaste activa als bedoeld in artikel 35, lid 1a BBV (investeringen met een economisch nut).
3. Een wijziging van een verwachte toekomstige gebruiksduur c.q. gebruiksintensiteit is een schattingswijziging. De bestaande (rest)boekwaarde wordt niet herrekend, maar over de langere, dan wel kortere, dan wel gelijkblijvende verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven.
4. Een wijziging van de 'vrij te kiezen' waarderingsgrondslagen is een stelselwijziging. Bij een stelselwijziging worden bestaande (rest)boekwaarden niet herrekend, maar over de langere, dan wel kortere, dan wel gelijkblijvende verwachte gebruiksduur afgeschreven.
5. Uit hoofde van rechtmatigheid kunnen besluiten tot een stelsel- of schattingswijziging met betrekking tot materiële vaste activa uiterlijk tot het eind (31-12) van het desbetreffende begrotingsjaar worden genomen door de raad.
6. Klein- en groot-onderhoud houdt of brengt een object in goede, oorspronkelijke staat en is dus niet van invloed op de bepaalde gebruiksduur (afschrijvingstermijn) van het object en mag daarom niet worden geactiveerd.
7. Voorzieningen die vooraf worden gevormd om lasten van groot onderhoud gelijkmatig te verdelen over meerdere begrotingsjaren, kunnen alleen met instemming van de raad ingesteld en gevoed worden op basis van een recent beheerplan.
8. Onder recent beheerplan wordt een beheerplan verstaan van maximaal vijf jaar oud ten opzichte van het verslagleggingsjaar. Deze vijf jaar dient te worden gehanteerd als richttermijn waar gemotiveerd van kan worden afgeweken. Een gemotiveerde afwijking houdt in dat deze motivatie is geautoriseerd door de raad en verantwoord is in de paragraaf 'Onderhoud kapitaalgoederen' van de begroting en de jaarstukken.
9. Tussentijdse bijstelling van het beheerplan binnen de vijf jaar is verplicht, als een belangrijke afwijking is opgetreden in de staat van het onderhoud.
10. In geval van achterstallig onderhoud, waarbij sprake is van kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties, wordt er op basis van artikel 44 lid 1a BBV een voorziening gevormd. Wanneer een gemeente over onvoldoende middelen beschikt om een voorziening te vormen, wordt het achterstallig onderhoud, daadwerkelijk en financieel, binnen een termijn van maximaal vier jaar ingelopen.

Bijlage 3 Overzicht algemene benodigdheden / gebruiksgoederen

Ter verduidelijking van het onderscheid tussen gebruiksgoederen en verbruiksgoederen is hierna een overzicht opgenomen van goederen die een langere gebruiksduur hebben maar niet tot investeringen worden gerekend. De tot deze rubriek behorende goederen kunnen worden ingedeeld in algemene benodigdheden en specifieke gebruiksgoederen.

a. Algemene benodigdheden

Kernwoorden zijn:

- bureau-, schrijf- en tekenbehoeften, materialen voor post- en archiefzaken, druk- en bindwerk, lichtdrukken en fotokopieën geleverd door derden;
- boeken, staatsbladen, traktatenbladen en kamerstukken, periodieken, tijdschriften en kranten, losbladige uitgaven, kaarten, statistieken, bloemen en planten, schilderijen en andere zaken ter verfraaiing van dienstvertrekken.

b. Specifieke kleine gebruiksgoederen

Tot de specifieke gebruiksgoederen worden gerekend de goederen die aangewend worden voor de uitvoering van specifieke taken. Hieronder vallen onder meer de navolgende voor meermalig gebruik bestemde goederen:

- kleine gereedschappen;
- dienst- en werkkleding, en uitrusting;
- servies- en glaswerk en andere gebruiksgoederen behorende tot de inventaris van kantines en laboratoria, linnengoed en andere benodigdheden voor nachtverblijf, verplegingsartikelen, leermiddelen;
- boeken, mediadragers en kunstwerken voor uitleen, objecten voor verzamelingen van musea;
- noodvoorraden, brandkluis- en reddingsmiddelen;
- meubilair voor wegen, straten en pleinen, zoals: gemeente-, verkeers- en straatnaamborden, wegwijzers, openbare publicatieborden;
- onderdelen, hulpstukken en andere benodigdheden voor vervoermiddelen, rollend en varend materieel, installaties, machines, werktuigen, apparatuur, instrumenten, gereedschappen, zoals films, dia's, geluidsbanden en overige mediadragers voor audiovisuele apparatuur;
- de aankoop van geschenken, prijzen en medailles.

Bijlage 4 Bestaande regelgeving

In deze bijlage is een overzicht opgenomen van de relevante bepalingen uit de Financiële verordening gemeente Gouda 2018 en uit het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Tevens worden de richtlijnen van de commissie BBV met betrekking tot dit onderwerp weergegeven. Ten slotte worden de bestaande Goudse regels met invloed op investeringen vermeld.

1. Financiële verordening gemeente Gouda 2018

De financiële verordening is opgesteld op basis van artikel 212 van de Gemeentewet. Artikel 8 gaat over de waardering en afschrijving van vaste activa en luidt als volgt:

1. *De raad stelt tenminste eenmaal in de vier jaar een (bijgestelde) Nota waardering en afschrijving vaste activa vast, waarin de regels ten aanzien van de waardering, activering en afschrijving van de vaste activa zijn beschreven.*
2. *De raad stelt de Nota waardering en afschrijving vaste activa vast binnen drie maanden nadat deze is aangeboden.*

2. Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV)

2.1 De wetsartikelen van het BBV

De volgende artikelen uit het BBV zijn van belang.

De uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting

Artikel 20

1. *De uiteenzetting van de financiële positie bevat een raming voor het begrotingsjaar van de financiële gevolgen van het bestaande en het nieuwe beleid dat in de programma's is opgenomen.*
2. *Afzonderlijke aandacht wordt tenminste besteed aan:*
 - a. *de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume;*
 - b. *de investeringen; onderscheiden in investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut;*
 - c. *de financiering;*
 - d. *de stand en het verloop van reserves;*
 - e. *de stand en het verloop van de voorzieningen.*

Hoofdindeling van de balans

Artikel 33

Onder de vaste activa worden afzonderlijk opgenomen de immateriële, de materiële en de financiële vaste activa.

Artikel 34

In de balans worden onder de immateriële vaste afzonderlijk opgenomen:

- a. *kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;*
- b. *kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief;*
- c. *bijdragen aan activa in eigendom van derden.*

Artikel 35

1. *In de balans worden onder de materiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:*

- a. *investeringen met een economisch nut;*
- b. *investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;*
- c. *investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.*

2. *Van de materiële vaste activa wordt aangegeven welke in erfpacht zijn uitgegeven.*

Artikel 36

In de balans worden onder de financiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

a. kapitaalverstrekingen aan:

1. deelnemingen;
2. gemeenschappelijke regelingen;
3. overige verbonden partijen;

b. leningen aan:

1. openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden;
2. woningbouwcorporaties;
3. deelnemingen;
4. overige verbonden partijen;

c. overige langlopende leningen;

d. uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;

e. uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;

f. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Artikel 44

1. Voorzieningen worden gevormd wegens:

a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;

b. op de balansdatum bestande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;

c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van de die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaande begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;

d. de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b.

2. Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen, bedoeld in artikel 49, onderdeel b.

3. Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

Artikel 51

In de toelichting op de balans wordt aangegeven volgens welke methoden de afschrijvingen worden berekend.

Artikel 52

1. In de toelichting op de balans worden onder de materiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- a. gronden en terreinen;
- b. woonruimten;
- c. bedrijfsgebouwen;
- d. grond-, weg- en waterbouwkundige werken;
- e. vervoermiddelen;
- f. machines, apparaten en installaties;
- g. overige materiële vaste activa.

2. In de toelichting op de balans wordt het verloop van de activa, als bedoeld in het eerste lid, gedurende het begrotingsjaar, in een sluitend overzicht weergegeven. Daaruit blijken, voor zover van toepassing:

- a. de boekwaarde aan het begin van het begrotingsjaar;
- b. de investeringen of desinvesteringen;
- c. de afschrijvingen;
- d. bijdragen van derden direct gerelateerd aan een actief;
- e. afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen;
- f. de boekwaarde aan het einde van het begrotingsjaar.

Artikel 52a

1. In de toelichting op de balans wordt per uitkering met een specifiek bestedingsdoel het verloop gedurende het jaar van de ontvangen voorschotbedragen, bedoeld in artikel 49, onderdeel b, in een overzicht weergegeven. Daaruit blijken:

- a. het saldo aan het begin van het begrotingsjaar;
- b. de ontvangen bedragen;
- c. de vrijgevallen bedragen of de terugbetalingen;
- d. het saldo aan het einde van het begrotingsjaar.

2. In de toelichting op de balans wordt per uitkering met een specifiek bestedingsdoel het verloop gedurende het jaar van de nog te ontvangen voorschotbedragen, bedoeld in artikel 40a, onderdeel a in een overzicht weergegeven. Daaruit blijken:

- a. het saldo aan het begin van het begrotingsjaar;
- b. de toevoegingen;
- c. de ontvangen bedragen;
- d. het saldo aan het einde van het begrotingsjaar.

Artikel 52b

De aard en omvang van de aangebrachte dan wel geraamde waardeverminderingen van de leningen vorderingen, bedoeld in artikel 63, achtste lid, van de vaste activa, bedoeld in artikel 65, eerste lid, en van de deelnemingen en voorraden, bedoeld in artikel 65, tweede lid, worden in de toelichting op de balans opgenomen.

Artikel 59

- 1. Alle investeringen worden geactiveerd.
- 2. In afwijking van het eerste lid worden kunstvoorwerpen met een cultuur-historische waarde niet geactiveerd.

Artikel 60

Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief kunnen worden geactiveerd als:

- a. het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen;
- b. de technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien vaststaat;
- c. het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut zal genereren en;
- d. de uitgaven die aan het actief zijn toe te rekenen betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

Artikel 61

Bijdragen aan activa in eigendom van derden kunnen worden geactiveerd als:

- a. er sprake is van een investering door een derde;
- b. de investering bijdraagt aan de publieke taak;
- c. de derde zich heeft verplicht tot het daadwerkelijk investeren, op een wijze zoals is overeengekomen en;
- d. de bijdrage kan worden teruggevorderd, als de derde in gebreke blijft of de provincie onderscheidenlijk gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Artikel 62

- 1. Alle vaste activa worden voor het bedrag van de investering geactiveerd.
- 2. In afwijking van het eerste lid worden de bijdragen van derden die in directe relatie staan met het actief op de waardering daarvan in mindering gebracht.
- 3. In afwijking van het eerste lid moeten de voorzieningen, bedoeld in artikel 44, eerste lid, onder d, in mindering gebracht worden op de investeringen, bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b.

Artikel 63

- 1. Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
- 2. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten.
- 3. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de

rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze rente is geactiveerd.

4. Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde.

5. Van activa waarvan de bestemming verandert, wordt de actuele waarde van de nieuwe bestemming in de toelichting op de balans opgenomen.

6. In afwijking van het eerste lid is waardering tegen actuele waarde toegestaan voor de activa van de Nazorgfondsen bedoeld in artikel 15.47 van de Wet milieubeheer.

7. Passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, met uitzondering van voorzieningen die tegen contante waarde zijn gewaardeerd.

8. Eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de boekwaarde van leningen en vorderingen verrekend.

Artikel 64

1. De afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar.

2. Slechts om gegronde redenen mogen de afschrijvingen geschieden op andere grondslagen dan die welke in het voorafgaande begrotingsjaar zijn toegepast. De reden van de verandering wordt in de toelichting op de balans uiteengezet. Tevens wordt inzicht gegeven in haar betekenis voor de financiële positie en voor de baten en lasten aan de hand van aangepaste cijfers voor het begrotingsjaar of voor het voorafgaande begrotingsjaar.

3. Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur.

4. In afwijking van het derde lid is de afschrijvingsduur voor de immateriële vaste activa, bedoeld in artikel 34 onder a, maximaal gelijk aan de looptijd van de lening.

5. In afwijking van het derde lid is de afschrijvingsduur voor de immateriële vaste activa, bedoeld in artikel 34 onder b, ten hoogste vijf jaar.

6. Voor bijdragen aan de activa in eigendom van derden, bedoeld in artikel 34, onderdeel c, is de afschrijvingsduur maximaal gelijk aan die van de activa waarvoor de bijdrage aan derden wordt verstrekt.

Artikel 65

1. Naar verwachting duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

2. Voorraden en deelnemingen worden tegen de marktwaarde gewaardeerd als de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

3. Een actief dat buiten gebruik wordt gesteld wordt afgewaardeerd op het moment van buitengebruikstelling, als de restwaarde lager is dan de boekwaarde.

Bijlage 5 Begrippen en definities

Begrip	Definitie
Achterstallig onderhoud	Onderhoud dat niet op tijd is uitgevoerd, waardoor een onderhoudsrichtlijn is overschreden en niet (meer) wordt voldaan aan het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau. Achterstallig onderhoud kan leiden tot schade en/of onveilige situaties, hetgeen vaak leidt tot hogere herstelkosten.
Activeren	Het op de balans presenteren van de financiële waarde van het aangeschafte of vervaardigde kapitaalgoed met meerjarig nut dat vanaf dat moment als bezitting kan worden beschouwd.
Afschrijven	Het op een methodische wijze in de boekhouding (verslaglegging en verslaggeving) tot uitdrukking brengen van de waardedaling van een kapitaalgoed over een bepaalde periode.
Agio/disagio	Agio is het verschil tussen het bedrag waarvoor een lening wordt aangegaan en het bedrag dat aan de geldnemer wordt uitgekeerd. Agio kan ook te maken hebben met aandelen. Als de prijs, of koers, van een aandeel hoger is dan de nominale waarde dan is sprake van agio (het verschil tussen die twee). Disagio is het tegengestelde van agio.
Annuïtaire afschrijvingsmethode	Een afschrijvingsmethode waarbij de som van de rente en afschrijving jaarlijks gelijk is gedurende de gehele economische levensduur van de investering. In de beginjaren is de afschrijvingscomponent laag en de rentecomponent hoog. Aan het eind ligt deze verhouding andersom.
Boekwaarde	Waarde van de activa op de balans. Dit is de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen.
Boekwinst	Van boekwinst is sprake als het actief wordt verkocht tegen een prijs die hoger is dan de resterende boekwaarde op het moment van verkoop.
Componentenbenadering	De componentenbenadering houdt in dat op verschillende samenstellende delen van een materieel vast actief, die afzonderlijk vervangen kunnen worden, afzonderlijk worden afgeschreven op basis van de individuele verwachte gebruiksduur van die delen.
Directe opbrengstwaarde Economische levensduur	Waarde van een kapitaalgoed bij directe verkoop. De maximale periode waarin een productiemiddel economisch verantwoord kan worden gebruikt. Er komen nieuwe machines op de markt waarin de jongste technische kennis is verwerkt. De economische levensduur wordt bepaald door rationeel en doelmatig gebruik rekening houdend met technologische ontwikkelingen.
Groot onderhoud	Uitvoering van correctieve maatregelen, als gevolg van slijtage na een langere periode van gebruik, om een object in goede staat (op een vooraf bepaald kwaliteitsniveau) te houden of te brengen. Groot onderhoud dient zich in de regel aan, is daarom vaak gepland, is veelal ingrijpend van aard en betreft een groot of belangrijk deel van het object.
Immateriële vaste activa	Investeringsuitgaven waar geen gemeentelijke bezittingen tegenover staan. Dit zijn die activa die niet stoffelijk van aard zijn en die niet onder de financiële vaste activa worden begrepen (bijvoorbeeld kosten sluiten geldleningen en kosten van onderzoek en ontwikkeling).

Begrip	Definitie
Investerings	Onder investeringen wordt verstaan het vastleggen van vermogen in objecten waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt.
Investerings, levensduur verlengend	Investerings die worden gepleegd ten behoeve van een bestaand actief en expliciet leiden tot een substantiële levensduurverlenging van betreffend actief. Bijvoorbeeld, het renoveren (= vernieuwen naar de huidige maatstaven en normen) van een gebouw.
Investerings met een economisch nut	Investerings hebben een economisch nut als ze verhandelbaar zijn en/of kunnen bijdragen aan het genereren van middelen.
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	Investerings met een economisch nut, waarvoor een bestemmingsheffing kan worden geheven. Bijvoorbeeld riool- en afvalinvesterings.
Investerings met een maatschappelijk nut in de openbare ruimte	Investerings die geen economisch nut opleveren (geen middelen genereren en/of verhandelbaar zijn), bijvoorbeeld wegen.
Investerings: nieuwe- of uitbreidingsinvesterings	Investerings ten behoeve van nieuwe activiteiten of ten behoeve van de uitbreiding van bestaande activiteiten. Bijvoorbeeld een nieuw gemeentehuis respectievelijk een uitbreiding van een bestaand gemeentehuis.
Investerings: vervangingsinvesterings	Investerings ten behoeve van de vervanging van een bestaand actief als gevolg van economische veroudering of slijtage. Een bijzondere vervangingsinvestering is een rehabilitatie van een weg. Dit betreft een vervanging op basis van einde levensduur, waarbij groot- en klein onderhoud (economisch) niet meer toereikend is. De weg wordt weer volledig nieuw aangelegd op het oorspronkelijke structurele en functionele niveau, zonder aanpassingen in vormgeving of gebruik. Er is sprake van een nieuw actief met een nieuwe levensduur. Als de oude weg nog een boekwaarde heeft, dient deze boekwaarde geheel afgeboekt te worden.
Investerings: levensduur verlengende investering	Dit zijn investering die worden gepleegd ten behoeve van een bestaand actief en expliciet leiden tot een substantiële levensduurverlenging van betreffend actief. Bijvoorbeeld, het renoveren (= vernieuwen naar de huidige maatstaven en normen) van een gebouw. Het gaat hier dus niet om (groot)onderhoud. Onderhoud is niet levensduur verlengend, maar dient om het actief gedurende zijn levensduur in goede staat te houden.
Investerings: routine-investerings	Dit zijn investering ter vervanging van bestaande activa met als doel de bedrijfsvoering op het huidige peil te houden. Het betreft voornamelijk investering in automatisering, meubilair, huisvesting, voertuigen en materieel.
Klein onderhoud	Preventieve maatregelen en dagelijkse reparaties die noodzakelijk zijn om het object in goede werkende en veilige staat te houden tegen een van te voren vastgesteld kwaliteitsniveau.
Reconstructie van een weg	Maatregelen om de verharding en de inrichting van de weg aan te passen aan de huidige (hogere) eisen.
Renovatie	Renovatie of renoveren is herstellen en wanneer nodig gedeeltelijk vernieuwen van een investeringsgoed, waardoor het beter bruikbaar wordt naar de huidige maatstaven en normen.
Restwaarde	De restwaarde is de schatting, tegen het prijspeil van het moment van ingebruikname, van de opbrengst die na de

Begrip	Definitie
	gebruiksduur nog gerealiseerd kan worden, verminderd met de te maken kosten voor verwijdering of vernietiging van het actief of delen daarvan.
Schattingwijziging	Een wijziging (door nieuwe inzichten) van een verwachte toekomstige gebruiksduur.
Stelselwijziging	Een wijziging van de vrij te kiezen waarderings-(activerings-) grondslag.
Uitbreidingsinvesteringen	Investeringen ten behoeve van de ontwikkeling van nieuwe activiteiten of expansie van de huidige activiteiten. Bijvoorbeeld, uitbreiding bestaand rioolstelsel, uitbreiding bestaand gemeentehuis.
Vastgoed	Een onroerend goed of een onroerende zaak dat zich kenmerkt door vereniging met de grond. Vastgoed omvat de grond en de opstal.
Vastgoed met een bedrijfseconomische functie	Bij vastgoed met een bedrijfseconomische functie gaat het om vastgoed dat door de decentrale overheid wordt aangehouden om bewust winst te realiseren en/of waardeinstijgingen te realiseren. Bij vastgoed met een bedrijfseconomische functie bestaat de mogelijkheid dat een duurzame waardevermindering moet worden verantwoord.
Vastgoed met een maatschappelijke functie	Maatschappelijk vastgoed is vastgoed: • waarin maatschappelijke diensten aan burgers worden verleend of door burgers zelf worden gecreëerd, • waarvan de exploitatie (gedeeltelijk) door publieke middelen mogelijk wordt gemaakt, • waarin vraag (burgers) en aanbod (instellingen) fysiek bij elkaar komen en • waar iedereen (voor wie het bedoeld is) toegang toe heeft.
Vernieuwbouw	Vernieuwbouw heeft als uitgangspunt dat renovatie een volwaardig en in een aantal gevallen een beter of duurzamer alternatief is voor nieuwbouw. Renovatie is daarbij een integrale levensduurverlengende ingreep in het gebouw, waarmee de levensduur van het gebouw met 40 jaar wordt verlengd en in de plaats komt van vervangende nieuwbouw.
Waarderen	De waarde die toegekend wordt aan het geactiveerde kapitaalgoed c.q. de investering op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.